

СТА Н О В И Щ Е

представено от проф. д-н Георги Кирилов Балтаков, научен ръководител на докторантката Екатерина Иванова Иванова на тема: „Неогенска еволюция и съвременно развитие на релефа в източните части на Огражден и Малешевска планина”,

Огражден и Малешевска планина заемат малки части от територията на България. До скоро тази територия попадеше в граничната зона между България и бивша Югославия. Достъпът, особено за теренни геоморфоложки проучвания беше крайно ограничен. Тази територия е била трудно достъпна още след Първата Световна война, с изключение на периода между 1941 и 1944 г. Премахването на граничните заграждения и постепенната либерализация на режима на посещението на тези места даде възможност за провеждането на теренни изследвания, част от които е и дисертационният труд на Екатерина Иванова. Трябва да поясня, че по време на следването си по Магистърската програма по Геоморфология, под формата на магистърска теза, тя извърши и успешно защити своето научно изследване на южните склонове на Огражден на българска територия. По време на своята докторантура тя взе участие в изследванията и лабораторната работа по три научноизследователски проекта, единият от които беше международен. Резултат от това са и представените научни публикации в български и македонски научни списания и сборници.

На първо място прави впечатление, че разработката е даден извънредно много анализиран полеви материал. Представени са резултатите от множество седиментологични анализи. Те са придружени с фотоси на разрезите, табличните данни от гранулометрията и кумулативни криви. Самите проби са взети от различни парагенетични повърхнини на съвременния релеф от двете планини. Много от данните са обработени от специализиран софтуер. За всичко това е положен много труд и ако не бяха използвани възможностите на специализираната лаборатория, при ръчна обработка на полевия материал никога не биха се получили такива добри резултати.

Друг важен принос в дисертационната работа е геореферирането в UTM на тематичният картен материал и сателитните данни, резултат от което е създадената база данни в отделните тематични слоеве. По този начин се дава възможност използването им от различни софтуерни продукти на географските информационни системи, при което цифровите данни могат да се използват или да бъдат актуализирани във всеки един момент.

Трябва да дапълня още, че в текстовата част са включени множество фотоси, нарти и таблици, директно обвързани със самото съдържание на материала.

Трябва да изтъкна, че лично аз съм категорично против използването на руския термин „порядък” при определянето на поредността на долинните системи. На български това значи ред или поредност, което съответства на латинското и английското „order”. Така е прието и в почвознанието. Там най-

едрата систематична единица е ордера. „Ред” или „поредност” са най-приемливите за българския език.

Като основен недостатък на разработката и липсата на унификация на геохронологичните единици, използвани от различните автори, в трудовете им писани през периода между 1948 и 2000 г. Така в използваната морфостратиграфия за различни денудационни нива са определени като „младолевантийски” и „вилафранкски”, които се отнесени в дисертацията към различни времена, докато фактически са синхронни. Още през 1948 г. на Международния геоложки конгрес в Лондон, левантийският етаж от Международната стратиграфска таблица е премахнат, при което долната му част под името астий е включена в плиоцена, а горната под името вилафранк – към кватернера. Така че млад левант и вилафранк в геохронологично отношение са едно и също. При това положение не може едновременно да има две различни денудационни нива – младолевантийско и вилафранкско. Това в българската геология е прието още от началото на 60-те години на миналия век. Във всяко отношение морфостратиграфията би следвало да бъде унифицирана към новоприетата на Международния геоложки конгрес през 2010 г. в Осло.

Като плюсове на представения дисертационния труд мога да посоча:

- 1) Извършената задълбочена морфометрична разработка на базата на топографски, геологични и др. карти съчетани с аерокосмически материали, както за територията на България, така и на прилежащи части от територията на Република Македония;
- 2) Опробването, лабораторната и графична обработка на материали от изветрителната кора и корелативните ѝ наслаги по цялото протежение на обекта на изследване от двете страни на границата, както и извършената на базата на седиментологичните анализи една добра литодинамичната и геоморфоложка интерпретация.
- 3) За първи път в България е извършено геоморфоложко изследване, в което са включени участъци от двете страни на политическа граница.

Въпреки направените сериозни бележки, считам, че положителната страна на дисертационен труд на магистър Екатерина Иванова натежава доста повече на базата на извършената голяма по обем аналитична и лабораторна работа, довела до едно сполучливо научно интерпретиране на получените резултати. Имайки това предвид, моля уважаемото жури за присъждане на образователната и научна степен ДОКТОР в областта на научното направление 010308 - Геоморфология и палеогеография.

София, 18.06.2011 г.

Научен ръководител:

(Проф. дгн Георги Балтаков)